

Ens entenem!

Sis obres de petit format

GUIA DIDÀCTICA

Pep Vives

Eumo Editorial

Amb el suport de:

Primera edició: juny de 2008

© Pep Vives (assessor de l'activitat: «Tots els papers de l'auca. Com treballar la llengua a través del teatre»)

© de les fotografies: Pep Vives

© d'aquesta edició:

Eumo Editorial. C. de Perot Rocaguinarda, 17. 08500 Vic

Tel. 93 889 28 18 - Fax 93 889 35 41

www.eumoeditorial.com - eumoeditorial@eumoeditorial.com

—Eumo és l'editorial de la Universitat de Vic—

Índex

Presentació	4
Introducció a la representació teatral	5
El teatre i l'ús de la llengua	6
L'ensenyant i els criteris per escollir una obra	7
Procés lector de l'obra	8
Seqüenciació del procés de posada en escena	9
Escenografia	12
Música	13
Annex 1. Vocabulari teatral	13
Annex 2. Plantilla esquema d'un escenari	15
Bibliografia	15
GUIA DIDÀCTICA	16
Gustos nous	17
El Rei-Sol i l'eclipsi	19
Quan el sol es pon	21
Mag-nífic	23
Sandra Miller	25
Hem inventat el motor d'aigua!	27

Presentació

L'objectiu d'aquesta guia és la d'oferir al professorat un ajut per a muntar amb els alumnes les peces de teatre que trobareu al llibre *Ens entenem! Sis obres de teatre de petit format*, que Eumo Editorial ha publicat aquest any 2008, amb la col·laboració del Servei d'Immersion i Ús de la Llengua del Departament d'Educació.

Les característiques que aquestes peces siguin especialment —llargada del text i de les intervencions dels personatges, nivell de llengua i temes que s'hi tracten— fan adequades per a l'alumnat nouvingut de secundària que ja té un cert domini de la llengua catalana.

Pel que fa a la guia, cal dir que té dues parts clarament diferenciades. En una primera, es tracten temes generals sobre com treballar el teatre amb l'alumnat, ja que és una de les estratègies d'ensenyament/aprenentatge més potents que tenim i que permet una formació integral. Així, l'autor, especialista de llengua catalana amb una llarga experiència en la dinamització del teatre a l'escola, ens ofereix molts elements de reflexió sobre aquesta activitat i sobre la incentivació de l'ús de la llengua, exposa els criteris que el professorat ha de tenir en compte a l'hora d'escollir una obra, explica com l'alumnat ha de llegir el text teatral (un text per ser dit), quins són els passos que s'han de seguir en el procés de posada en escena de l'obra, com s'han de treballar aspectes com l'escenografia, la música... Aquesta part es clou amb un interessant annex de vocabulari teatral, que pot ser molt útil per al professorat.

En una segona part, l'autor de la guia ens dóna tot un seguit d'idees per treballar cadascuna de les peces de teatre que trobem a *Ens entenem!*: possibles debats previs a la lectura; el vocabulari que cal treballar; una proposta d'activitats de comprensió; caracterització dels personatges; idees per a l'escenografia, el vestuari i la música de l'obra...

Imma Canal i Pere Mayans
Servei d'Immersion i Ús de la Llengua
Departament d'Educació

Introducció a la representació teatral

El teatre, amb totes les variants (joc dramàtic, improvisació, teatre llegit...), és una eina fonamental per a la formació integral de l'alumne i, per tant, també per a l'aprenentatge i adquisició de la llengua.

La imitació té una importància decisiva en el procés evolutiu de l'infant. Se sap que durant els primers mesos de vida l'infant imita els gestos i els sons, que després esdevindran paraules, dels adults que es mouen en el seu entorn immediat. Però ja a partir dels dos anys podrà realitzar les imitacions encara que no tingui al davant el model de referència. Aquesta capacitat per imitar models absents preludia el joc simbòlic, que constitueix un pas important en la seva evolució.

En els jocs simbòlics l'infant ja no es limita a reproduir un model exterior. Ara troba en les ficcions una forma imaginària de compensar les seves necessitats psicològiques i resoldre els conflictes sorgits en les relacions amb el món.

El domini progressiu de la llengua, apresada en aquest context d'imitacions, potencia les possibilitats de comunicació amb els altres. Per mitjà de la imitació, el nen assaja la integració a la societat adulta, imita el parlar dels adults i aprèn a dominar les regles que regulen l'ús de la llengua (quan va a comprar amb els pares, observa les formes verbals i gestuals que usen per relacionar-se amb el botiguer, sent que es tracten de vostè, etc.).

Cal que a l'escola aprofitem aquesta necessitat que té l'ésser humà de representar el món, necessitat que en l'infant es desvetlla tot just quan comença a viure, i introduïm a l'aula les activitats de teatre amb l'objectiu que l'alumne assoleixi el domini del llenguatge com a mitjà de coneixement i de comunicació alhora.

Però amb el teatre no solament treballem la llengua de manera intensa, sinó que podem afavorir també l'aprenentatge de les diverses àrees que s'imparteixen a l'escola. Així, doncs, en el procés de realització del muntatge d'una obra de teatre, per senzilla que sigui, es pot treballar la música, l'educació física, la plàstica i sovint també algun aspecte del medi social i encara, si l'obra ho permet, del medi natural.

D'altra banda, el teatre ofereix una possibilitat de mostrar l'èxit i la satisfacció de l'esforç, un èxit que, a més, té el valor afegit de ser compartit amb tot el grup: no és el resultat d'un treball individual, sinó de la col·laboració d'unes quantes persones, i els nois i les noies han de saber que sense l'esforç de cadascuna de les persones que hi intervenen no seria possible obtenir bons resultats. No hem de passar per alt que una de les virtuts del teatre és que cohesiona el grup-classe; és també una bona eina d'integració per a aquells que per un motiu o un altre se senten marginats a l'aula. Per aquest motiu el teatre resulta una activitat fonamental de cara a la resolució de conflictes de diferent índole, sobretot en aquests moments en què s'incorporen a les aules molts alumnes de procedència ben diversa.

El caràcter lúdic del teatre propicia l'ús de la llengua en alumnes nouvinguts i també en alumnes d'aquí que no la dominen prou i estan mancats de confiança en ells mateixos per començar a parlar-la sense prevencions. Els uns ho faran repetint determinades frases i estructures lingüístiques, que potser de bon primer no entendran, però que en un futur reconeixeran i assimilaran més fàcilment; els altres diran el seu paper sense avergonyir-se de no saber expressar prou bé les idees que vol transmetre l'autor de l'obra.

El teatre i l'ús de la llengua

El teatre és una activitat lúdica. És així com se la prenen els alumnes. Saben que el teatre és un joc i se n'han d'acceptar les regles, certament, però es tracta d'un joc que els dóna molta llibertat. Hi ha moltes maneres de representar un personatge: mitjançant gestos, però també jugant amb la veu. L'actor busca la que li va millor. Així, s'expressa i es diverteix al mateix temps.

El teatre ensenya a escoltar. La capacitat d'escoltar és una qüestió que no ens pot passar desapercebuda i que està estretament lligada amb l'expressió oral. Sovint als nostres escolars els costa escoltar, es distreuen fàcilment, potser perquè de vegades els expliquem coses que no els interessin prou...

Quan fan teatre, els alumnes han de tenir molt present que han d'estar atents al diàleg. Normalment els textos de les obres pensades per a ser representades per alumnes molt joves són molt dinàmics i les intervencions dels personatges, breus. Per això els nois i les noies han d'estar molt atents al diàleg, per tal d'intervenir-hi en el moment que calgui, i encara amb el ritme i l'expressió adequats. Saber escoltar també és imprescindible a l'hora d'interpretar una improvisació. Per improvisar un diàleg, cal que l'alumne no presti només atenció a allò que diu ell mateix, sinó també al que li diuen els altres. Es tracta d'una actitud que els alumnes haurien de tenir també en qualsevol conversa espontània de la vida diària.

El teatre és una activitat òptima per a exercitar la memòria. Quan es tracta de treballar un text teatral, no hem d'oblidar la importància que hi té la memorització. L'alumne memoritza un seguit de frases, de vegades moltes, que després haurà de reproduir oralment. Es tracta d'un conjunt de frases ben estructurades, amb un vocabulari correcte i divers, amb expressions i frases fetes que l'alumne aprèn, recorda i després reproduceix moltes vegades en la seva vida quotidiana de manera espontània.

Als alumnes els agraden les frases fetes, les expressions curioses, els mots divertits que no han dit ni han sentit mai abans i que, a còpia de repetir-los, els queden gravats a la memòria.

Encara que només fos per l'exercici de memòria que l'alumne ha de fer per aprendre un paper més o menys llarg, el teatre ja es podria considerar una activitat molt positiva.

El teatre és desinhibidor. Fent teatre, els alumnes trenquen alguns prejudicis que els costaria eliminar amb altres mètodes. En el transcurs dels assajos, de mica en mica van trencant el gel fins a aconseguir canviar d'actitud, sovint de forma remarcable.

Per a alguns alumnes, parlar en públic, en veu alta i clara, representa un obstacle insalvable, encara que els espectadors siguin els mateixos companys. Però la mateixa pell del personatge, si aconseguen de ficar-s'hi, fa d'escut protector del sentit del ridícul i, per extensió, del sentiment de vergonya: qui parla, qui diu aquestes coses, qui actua d'aquesta altra manera no sóc jo sinó el personatge que represento.

Els mestres han de fer entendre als alumnes que tenen dificultats a l'hora d'expressar-se en veu alta que quan el públic riu, per exemple, no és pas de l'actor sinó del personatge que interpreta.

Un cop deslliurat, del tot o en part, d'aquesta mena de pors, l'alumne podrà expressar-se amb més seguretat, malgrat fer-ho en una llengua que potser encara no domina plenament.

El teatre aporta encara a l'ensenyament altres qualitats positives. Una de les més importants és que ajuda a ampliar el vocabulari de l'alumne. Els bons textos teatrals presenten un vocabulari ric, viu, variat, amb expressions divertides. No cal dir que això fa que els alumnes, al cap d'un temps de treballar-hi, s'hi hagin familiaritzat prou per conèixer les estructures de la llengua, el significat de les paraules i el context on han d'usar-les. És en virtut d'aquest progressiu coneixement que les van incorporant a la parla quotidiana.

L'ensenyant i els criteris per escollir una obra

El mestre que vol fer una activitat de teatre a l'aula hauria de tenir clar quines són les virtuts del teatre, quins són els objectius que persegueix, com haurà d'enfocar l'activitat, si farà exercicis previs a la posada en escena de l'obra o no, amb quins criteris escollirà el text a representar i de quant de temps disposarà per dedicar-s'hi.

També és feina del mestre saber motivar l'alumnat per actuar i detectar els problemes que puguin presentar-se en el curs dels assaigs: per exemple, la vergonya de sortir a escena o els complexos que actuen com a inhibidors per poder actuar amb seguretat i desimboltura. Cal que el mestre sàpiga trobar el procediment adient per a superar-los.

Abans de començar els assaigs, cal que els nois i les noies perdin la por de moure's i parlar davant els companys. Seria bo de fer alguns jocs preliminars, d'aquells que anomenem *trencaglaç*. Serveixen d'entrenament per dominar la vergonya i els nervis que se solen tenir quan s'ha d'actuar davant d'un públic.

El mestre, quan decideix fer una obra de teatre amb el seu alumnat, es troba amb un primer dilema: quina obra escollir? Quins criteris ha de seguir per encertar la tria d'una obra que l'ajudi a assolir els objectius pedagògics i alhora agradi als seus alumnes?

Apunto els criteris de selecció que em semblen essencials, per ordre d'importància. Naturalment, cada mestre n'hi pot afegir de nous o bé treure'n si ho creu necessari.

1. Que hi hagi tants personatges com alumnes o bé que l'obra permeti crear-ne fàcilment de nous per tal que cada noi o noia pugui tenir un paper parlat.
2. Que no hi hagi desequilibris importants pel que fa a l'extensió dels textos dels personatges.
3. Que l'obra tingui un contingut social o moral.
4. Que el vocabulari no sigui excessivament difícil.
5. Que tingui una duració raonable (a tall d'orientació, la representació d'una obra d'unes vint pàgines dura entre tres quarts d'hora i una hora).
6. Que la posada en escena no sigui complicada. Per exemple, una obra amb molts canvis d'escenografia complica la representació; també la compliquen les escenes on intervenen molts personatges.
7. Que el preu sigui assequible a les economies de les famílies dels alumnes (cal que, en cas de representar una obra editada, tothom compri el llibre, encara que després el professor/a proposi de fer-ne fotocòpies per poder-hi fer determinades pràctiques per escrit).

Cal procurar de no ser massa ambiciosos inicialment, sobretot en grups que no han fet mai teatre, però tampoc excessivament prudents. Si ens proposem fites gaire altes, potser alguns alumnes se sentiran frustrats si no hi poden arribar com se'ls demana. Si som massa prudents, potser no aconseguirem desenvolupar tot el seu potencial de coneixements. El millor seria d'anar regulant la feina a mesura que avanci el muntatge de l'obra.

Procés lector de l'obra

El procés lector d'una obra de teatre és similar al que es realitza en qualsevol altre tipus de text, però amb alguna variació a causa del caràcter de text per a ser dit. Us proposem una possible seqüenciació de treball d'un text dramàtic, amb el benentès que n'hi poden haver d'altres. He de dir, tanmateix, que és la que m'ha anat més bé en la meva ja extensa experiència en el treball de teatre infantil i/o amateur:

1. *Estimulació de coneixements previs i formulació d'hipòtesis.* A través d'un diàleg, s'intenta aconseguir que els alumnes prenguin consciència dels propis coneixements amb relació als continguts del text teatral que llegiran tot seguit, per tal de facilitar-ne la comprensió. Aquest diàleg ha de servir perquè tothom comparteixi tot el que sap sobre el tema i uns i altres s'ajudin mútuament a ampliar els coneixements.
Les hipòtesis relatives al tema de l'obra i al seu desenvolupament crearan expectatives en els alumnes i els desvetllaran l'interès per la història.
2. *Lectura silenciosa de l'obra.* Aquest tipus de lectura permet a l'alumne de concentrar-se més en el text i, per tant, li'n facilita la comprensió. Pot ser una lectura guiada, realitzada per fragments o escena per escena, en el decurs de la qual els alumnes proposen hipòtesis sobre el desenvolupament de la història, que després verifiquen i relacionen amb el text que van llegint. D'aquesta manera van aprofundint en la comprensió.
3. *Comprovació del punt de comprensió de l'obra.* Per assegurar-nos que l'obra s'ha entès, farem a l'alumnat un seguit de preguntes de caràcter general sobre el seu significat. Al llarg de tot el procés de realització escènica de l'obra, se n'anirà concretant la comprensió, que es realitzarà aplicant-hi els mateixos procediments.
Cal diferenciar tres nivells de comprensió lectora: a) literal: l'alumne és capaç de contestar preguntes que requereixen recordar l'argument de l'obra. Però aquestes respostes, per bé que correctes, no demostren encara que hagi comprès el significat del text; b) interpretativa: l'alumne copsa el sentit global de l'obra. Sap destriar la idea principal de les idees secundàries. Sap establir relacions entre els continguts del text, el món real i les pròpies experiències...; c) profunda: l'alumne ha de ser capaç d'adoptar una actitud crítica respecte a l'obra i saber manifestar-la adequadament.
4. *Lectura col·lectiva de l'obra.* Després que els alumnes hagin assolit una comprensió general de l'obra, en farem una primera lectura oral. En aquest punt ja podem començar a treballar la fonètica, l'expressivitat, la dicció i l'entonació, sense interrompre excessivament, però, el ritme de la lectura; convé, doncs, fixar-nos bàsicament en els aspectes que es creguin més importants: treballar el so de la vocal neutra, les r finals mudes, el so fricatiu /g/... És important que respectin les pauses indicades pels signes de puntuació i que intentin vocalitzar bé. Aquesta lectura col·lectiva es pot fer per fragments, per exemple per escenes, o llegint tota l'obra seguida. Cadascun dels alumnes alternarà la lectura d'uns papers i altres de l'obra.

Seqüenciació del procés de posada en escena

Ara ja estem en disposició de començar el procés de posada en escena. Aquí en teniu una possible seqüenciació:

1. Repartiment de papers

Un cop ja s'ha llegit l'obra algunes vegades i tots els components del grup coneixen els personatges que hi apareixen, és el moment de repartir papers.

Per tal de poder assignar a cada un dels alumnes el paper que més li escaigui, cal que el professor els conegui bé tots, tant pel que fa al tarannà personal com a les possibilitats interpretatives. La improvisació d'escenes relacionades amb l'obra, a càrrec dels alumnes, pot ser útil al director per aprofundir en aquell coneixement.

També cal tenir en compte l'objectiu que el professor es proposa d'assolir amb la realització de l'obra. Si del que es tracta és de crear un bon espectacle, cal que s'escullin els millors actors entre els alumnes, els que estiguin també més ben disposats a estudiar el text, més extens, dels personatges de més pes. Si l'objectiu és l'aprenentatge de la llengua o la formació personal dels alumnes, caldrà que el mestre els assigni els papers segons les necessitats de cadascun d'ells. No hem de descartar mai la possibilitat que a un alumne amb mancances de coneixements, tímid o insegur, se li assigni un dels papers més importants de l'obra i, per tant, un dels més extensos, si el professor creu que això pot ser positiu per a la seva formació. Sovint alumnes com aquests ens donen sorpreses altament positives.

Un cop establert definitivament el repartiment, cal que els actors facin almenys una nova lectura de l'obra en veu alta.

Abans de procedir a la posada en escena de l'obra, també es poden assignar altres càrrecs necessaris en tota representació escènica: l'apuntador, el responsable dels canvis de llums, el de la música, el dels canvis d'escenografia i d'attrezzo.

2. Creació dels personatges

El següent pas és la creació del personatge. A partir del que els alumnes han llegit i comprès, cal que els actors i les actrius vagin modelant els seus personatges, els vagin creant. El professor els podrà ajudar formulant-los preguntes com aquestes: quants anys deu tenir el personatge? Quin ofici deu tenir? Quin és el seu caràcter? Com es manifesta? On viu? Quin aspecte físic deu tenir? Com deu anar vestit? Etc. Crear el personatge suposa conèixer-lo bé. Cal pensar que una de les coses més difícils per a un actor és representar un personatge de característiques diferents de les seves. Aquesta dificultat s'accentua, com és lògic, en els més joves, que no disposen de gaires referents per construir el seu personatge, ja siguin referents literaris o bé provinents de la pròpia experiència vital.

3. Assaigs

Ara ja estem en disposició d'assajar. L'obra s'ha comprès, els papers han d'haver estat memoritzats, tothom sap com és el seu personatge. Ara falta saber com ens mourem per l'escenari i què hi farem. En aquest punt la feina del mestre és fonamental: ha de tenir una idea clara de la posada en escena de l'obra, els principals desplaçaments dels personatges, per on entraran en escena, per on en sortiran, quins elements escenogràfics hi haurà en escena i com s'organitzarà el temps disponible per a l'assaig. Aquest darrer aspecte és molt important, perquè si bé la millor manera és assajar per escenes, en tractar-se d'una obra per a infants o joves, potser és millor intentar que a cada assaig intervinguin el màxim nombre de participants. D'aquesta manera s'aconseguirà evitar que s'avorreixin els que no hi intervenen directament i, a més, se'ls estimularà el desig d'actuar.

En els assaigs és bo deixar força iniciativa als alumnes per construir els personatges, tant pel que fa a l'expressió oral com corporal; només cal corregir-los en cas que l'actuació sigui incoherent amb les característiques del seu paper. Els haurem d'ajudar amb preguntes sobre el personatge, referents als nuclis més significatius de l'obra. De vegades va bé fer-los interpretar el paper sense paraules, només amb mímica.

Per ajudar-vos a recordar com heu muntat una escena, us pot servir fer un dibuix esquemàtic de l'escenari. Mitjançant signes gràfics, hi podeu indicar el lloc d'entrada en escena dels actors i el de sortida, i fixar la posició de cadascun i el sentit dels desplaçaments. A l'Annex 2 d'aquesta guia hi trobareu l'esquema amb una exemplificació de com es pot fer servir.

Convé recordar als alumnes que el públic que vindrà a veure la representació haurà d'entendre perfectament tot el que diuen els actors per poder copsar el contingut de l'obra. Per tant, no poden moure's i parlar dalt de l'escenari com ho fan normalment en la vida quotidiana:

- Cal que els actors i les actrius parlin en veu alta, a poc a poc i vocalitzant.
- Per norma general, l'actor no s'ha de posar d'esquena al públic. Ens expressem amb tot el cos, però també, naturalment, amb la cara. Només quan ho indiqui el guió els actors es giraran d'esquena al públic.
- En escena, els actors han d'actuar en tot moment, i no solament a l'hora de dir el seu text. Sovint els nois i les noies quan acaben de fer la seva intervenció oral deixen d'interpretar i no hi tornen fins que els toca parlar de nou. L'alumne ha d'entendre que cal interpretar el personatge des que entra en escena fins que en surt.
- Els actors han d'evitar de tapar-se entre ells als ulls del públic; la distribució dels actors sobre l'escenari ha de tenir en compte aquest aspecte i els alumnes han de tenir cura a situar-se sempre de manera correcta.

Només amb aquestes poques indicacions i, naturalment, amb el paper memoritzat, es pot aconseguir una representació acceptable; la interpretació dels alumnes —els gests, l'entonació de la veu— s'anirà ajustant de manera natural a mesura que avancin els assaigs.

4. Assaig general

Un cop tinguem l'obra molt assajada i ens disposem a representar-la, convé fer un assaig general. Es tracta d'una representació de tota l'obra sense públic i, si és possible, sense interrupcions. Veurem si les entrades i les sortides dels actors es produeixen en el moment oportú, en verificarem els desplaçaments per l'escena, els canvis de decorats, la coordinació amb la música, els canvis de llums, el ritme de l'obra... Si s'ha de fer algun retoc, aquesta és l'última ocasió que tindrem per fer-lo abans de la representació.

Tant l'assaig general com la subsegüent representació de cara al públic resulten especialment importants si es realitzen en un nou espai escènic, desconegut pels alumnes.

És important, per acabar bé l'obra, assajar també l'acte de salutació al públic. No es pot deixar una mala impressió en els assistents a l'espectacle per culpa d'un comiat desordenat i sorollós.

5. La representació

El dia de la representació els nervis estan sempre força alterats; per això és convenient fer alguns exercicis de relaxació una estona abans de sortir a l'escenari. Va bé repassar tota l'obra de memòria i amb veu molt baixa, i si pot ser amb molt poca llum, per tal d'afavorir la concentració dels actors.

Abans de començar l'espectacle també convé tenir tots els objectes que s'han d'usar en la representació ben col·locats a cadascuna de les bandes de l'escenari, per ordre d'entrada en escena, fer un repàs del procediment a seguir per canviar l'escenografia entre dos actes i situar cada actor i actriu a la banda per on ha d'entrar en escena.

El nerviosisme moments abans de començar la representació fa que als nois i a les noies els costi estar callats i quiets esperant el moment d'entrar en escena, als laterals de l'escenari, amagats entre les cametes; s'ha d'insistir molt per fer-los entendre que és molt important restar-hi en silenci. De vegades una bona actuació del grup pot veure's enfosquida per la xerrera dels alumnes i el soroll entre bastidors.

Per orientar determinats moviments o posicions dels actors, es pot marcar el terra de l'escenari amb cinta adhesiva de diferents colors.

Escenografia

És molt important que els canvis d'escenografia es facin molt ràpidament i sense gaire rebombori; per aquest motiu buscarem una escenografia senzilla i fàcil de manipular. Us recomano un procediment per fer decorats que s'adaptin a tot tipus de teatre i obres i compleixin els requisits esmentats anteriorment.

Agafem quatre o cinc caixes d'embalar neveres, depèn de l'amplitud de l'escenari, i les posem l'una al costat de l'altra ben enganxades. Tot seguit hi pintem un decorat; en acabat, girem cadascuna de les caixes, les tornem a ajuntar i hi pintem un nou decorat en una altra cara, i així fins que hem pintat les quatre cares de cadascuna de les caixes. El resultat serà quatre decorats diferents. Per fer canvis d'escena només s'hauran de girar les caixes i ajuntar-les, i ja tindrem un altre decorat. (Vegeu exemple de sota).

Música

La música és un element enriquidor en tota obra de teatre. Això sí, cal ser-ne un bon coneixedor per introduir en cada moment el tema musical més adient, d'acord amb les característiques de l'obra o l'època en què es desenvolupa la història (en una obra seriosa que representa l'Edat Mitjana és obvi que no hi escau un rock, per exemple).

Resulta molt positiu introduir, en les obres que ho permetin, alguna cançó per a ser cantada pels actors i actrius i, fins i tot, alguna dansa.

Annex 1. Vocabulari teatral

Estaria bé que el mestre utilitzés vocabulari específic teatral a l'hora de fer tant els assajos com la representació. Aquí n'adjuntem alguns dels termes més usuals i la seva definició.

Personal característic i les seves funcions

actor actriu. Persona encarregada d'interpretar els personatges d'una obra teatral.

apuntador -a. Persona que dicta el text teatral als actors i actrius durant la representació.

attrezzista. Persona responsable de l'attrezzo.

coreògraf -a. Persona que prepara i dirigeix els balls d'un espectacle.

director. Responsable general.

encarregat -ada de so. Persona tècnica responsable dels elements sonors de la representació, com ara la música i altres efectes sonors.

encarregat -ada de vestuari (sastreteria). Persona responsable del disseny i confecció dels vestits dels actors i les actrius.

escenògraf -a. Persona encarregada de dissenyar i preparar l'escenografia de la representació.

il·luminador -a. Persona responsable de la il·luminació de cada escena.

tramoïsta. Persona encarregada de la tramoïa (mitjans mecànics per fer els canvis d'escenografia, efectes especials, etc.).

Parts d'un escenari

attrezzo. Conjunt d'accessoris de decoració, de mobiliari, etc. que s'utilitzen en una escenografia.

bambolina. Cadascuna de les bandes de tela o de paper pintades que, penjades del sostre d'un escenari, formen la part superior d'una decoració figurant un sostre, branques pintades, el cel... També serveixen per dissimular la barra de focus de sobre l'escenari.

bastidors. Teles o papers pintats que es posen a banda i banda de l'escenari i que formen part d'una decoració teatral. **Entre bastidors,** d'amagat del públic.

boca. L'obertura que deixa el marc d'un escenari.

camerino. Cadascuna de les cambres destinades als actors i actrius per vestir-s'hi, reposar-hi, etc.

decorat. Imatge pintada sobre tela o paper que representa el lloc on s'esdevé l'acció de l'obra.

escena. Lloc o part del teatre on es representa l'obra, l'espectacle teatral.

escenari. Part del teatre on es desenvolupa l'acció dramàtica i on es col·loca l'escenografia.

escenografia. Conjunt d'elements que s'afegeixen a un espai teatral per reproduir un ambient o crear un clima.

focus. Objecte que serveix per il·luminar l'escenari.

pati de butaques. Sala on s'asseuen els espectadors.

prosceni. Part anterior de l'escenari, enfora del marc, davant el teló de boca.

teler. Conjunt de llistons proveïts de politges i cordes que en el sostre d'un escenari permeten apujar i abaixar els telons, decorats, etc., fins a l'alçada convenient.

teló. Tela gran, de l'amplària de l'escenari, que es pot apujar i abaixar.

tramoia. Mitjà o conjunt de mitjans mecànics emprats en el teatre per fer els canvis de decoració, els efectes especials, etc.

Els gèneres i el text

acte. Cadascuna de les parts en què es divideix una obra escènica.

acotació (o *didascàlia*). En un text teatral, nota explicativa referent a la disposició de l'escena, al moviment dels personatges, etc.

comèdia. Gènere dramàtic caracteritzat pel desenllaç feliç i per la seva intenció, generalment crítica, moralitzadora o satírica.

coreografia. Conjunt de balls dins d'un espectacle teatral.

drama. Composició teatral en prosa o en vers, considerada un gènere mixt entre la tragèdia i la comèdia.

escena. Cadascuna de les parts en què es divideixen els actes de l'obra teatral.

farsa. Composició teatral breu, de contingut còmic i esquemàtic.

monòleg. Part d'una obra teatral en la qual un personatge parla tot sol. Obra dramàtica basada en un sol actor que interpreta un personatge.

mutis. Acció de retirar-se un actor o actriu de l'escena. Fer mutis.

òpera. Drama per ser representat amb el text cantat, acompanyament orquestral i els elements escènics habituals del teatre.

pantomima. Representació escènica muda, que es basa en el gest i en l'expressió corporal.

revista. Espectacle teatral compost de diversos números de varietats, cant i ball, sovint amb un mínim argument que serveix d'enllaç entre els diferents quadres, al·lusius generalment a temes d'actualitat.

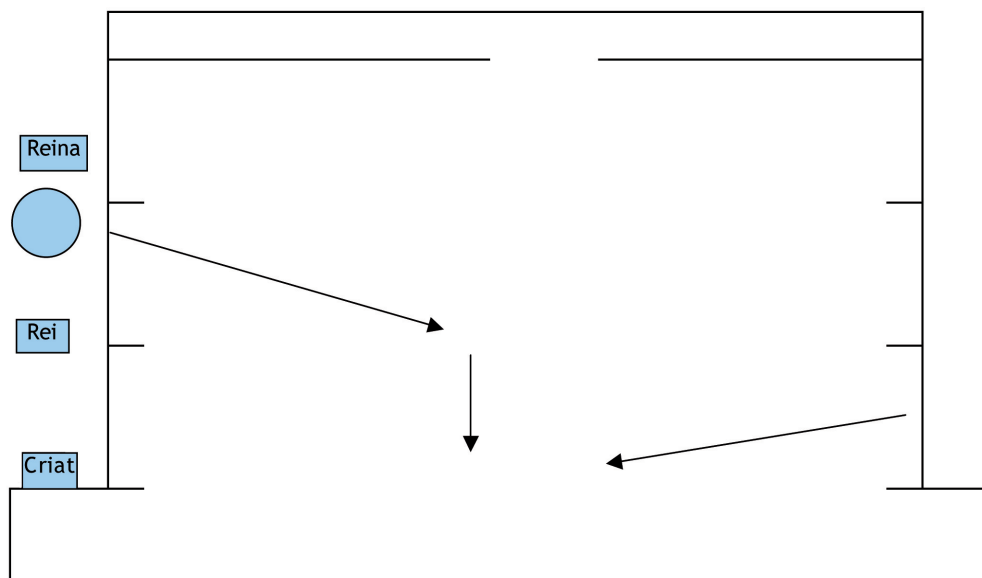
sainet. Peça teatral en un acte, de caràcter còmic i popular.

sarsuela. Obra teatral hispànica formada per parts declamades i parts cantades.

tragèdia. Obra dramàtica on el protagonista és dominat per una passió o per la fatalitat vers la catàstrofe.

vodevil. Peça teatral de caràcter lleuger, l'argument de la qual es nodreix de situacions equívokes que provoquen la hilaritat del públic.

Annex 2. Plantilla-esquema d'un escenari

Exemple: La Reina està asseguda darrere una taula. Entra el Rei per l'esquerra de l'escenari, s'atura al centre, parla amb la Reina i avança per dirigir-se al públic. Després, per la dreta, entra el Criat corrent i es dirigeix al Rei.

D'aquesta manera, amb un sol cop de vista recordarem com teníem organitzada l'escena o, en cas que hi hagi molts moviments, una part de l'escena.

Bibliografia

- BADIA, Dolors; VILÀ, Montserrat. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
BERCEBAL, Fernando. *Un taller de drama*. Ciudad Real: Ñaque, 2003.
BONALDI, Jérôme. *Llibre d'enigmes*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
CERVERA, Juan. *Cómo practicar la dramatización con niños de 4 a 14 años*. Madrid: Cincel, 1987.
DELGADO, Eduard; VILANOVA, Maria. *Jocs de drama*. Barcelona: Nova Terra, 1972.
FAURE, G.; LASCAR, S. *El juego dramático en la escuela*. Madrid: Cincel, 1987.
FITÉ, Salvador. *La direcció escènica*. Barcelona: La Galera, 1992.
POULTER, Christine. *Jugar al juego*. Ciudad Real: Ñaque, 2002.
VILANOVA, Maria. *Dramatització i aprenentatge*. Barcelona: Mediterrània, 2002.

Per a consultes i dubtes: jvives1@xtec.cat

GUIA DIDÀCTICA

GUSTOS NOUS*

Mercè Maure Seraña

Abans de representar l'obra que teniu a les mans, caldria que treballéssiu el procés lector. És molt important que els nois i les noies enfrontin el text amb unes mínimes garanties que l'entendran. Cal treballar el vocabulari que creieu difícil, les qüestions culturals que els quedin molt allunyades i fer algun debat sobre el contingut que trobaran a l'obra. Us posem, com a exemple, alguns temes i preguntes per a un debat.

Coneixements previs i temes de debat

Es pot començar a treballar l'obra introduint algun d'aquests temes a debat: adolescència, diversitat cultural, conflictes generacionals, pares i mares...

També es poden fer preguntes que centrin l'atenció de qüestions que trobaran a la lectura:

- A quina edat creieu que es poden prendre decisions importants?
- Quina relació teniu amb el pare? I amb la mare?
- A quin dels dos demanaríeu poder fer una cosa important per a vosaltres, però que sabeu que ells no entendrien gaire?

Vocabulari

De cara a la bona comprensió del text, aniria bé treballar, entre altres, aquests mots: *arracades, oncles, adoptar, parar i desaparar taula, lleties*.

Després de la lectura silenciosa de l'obra, cal comprovar que el contingut general s'hagi entès per tal de poder començar a fer la lectura expressiva amb l'entonació adient.

Exercicis de comprensió

- Són equiparables les peticions de la Marta i de la Farzana?
- Què és comunicar? Tipus de comunicació.
- Què us sembla la idea d'intercanvi de pares?
- Les diferències culturals: cal acceptar-les? Menjars, vestuari, músiques, tradicions...

Justifiqueu l'actitud dels pares i de les noies. Podeu fer dos grups per al debat: els/les que pensen que els pares tenen raó i els/les que defenseu que són les noies les que tenen raó. En cas que no hi hagi ningú que cregui que algun d'aquests dos grups no té gens de raó, uns quants de vosaltres haureu de fer un exercici d'empatia i aconseguir de posar-vos en la pell del grup que heu de defensar.

* *Ens entenem! Sis obres de teatre de petit format*. Vic: Eumo Editorial, 2008, p. 11-31.

La Saba, mare de la Farzana, en un moment de l'obra diu:

SABA: Les noies paquistaneses no porten texans i samarreta.

Què li diríeu, a la Saba, sobre aquesta qüestió?

I l'Anton:

ANTON: Una arracada al nas? Les arracades es posen a les orelles, no?

MARTA: No facis broma! Vull un pírcing!

ANTON: Ets molt petita.

MARTA: Tinc catorze anys!

Què li contestaríeu, a l'Anton?

I analitzem aquest altre moment:

ANTON (*Cridant, molt enfadat*): Així que canvia de pares per un pírcing al nas? Què fem? Doncs una bona bufetada i cap a casa! Què s'ha pensat!

«Una bona bufetada.» Esteu d'acord amb la manera d'actuar del pare de la Marta? Canviaríeu alguna cosa de l'obra?

Caracterització dels personatges

Els alumnes haurien d'entendre com és cadascun del personatges i com es relaciona amb els altres. En podrien fer un retrat psicològic i una biografia hipotètica; això els ajudaria a apropar-se al personatge: On va néixer? Quins gustos té? Com es comporta generalment amb el pare i amb la mare? Quines relacions té amb els amics i/o les amigues? Quins *hobbies* té?...

Escenografia

Amb caixes regulars, una mica grans i col·locades en columnes, es pot pintar en una cara la casa de la Marta, en una altra la casa de la Farzana i en una tercera l'escola.

Música

Podríeu buscar una música actual d'algun grup de rock català per a l'inici de les escenes on apareix la casa de la Marta i música paquistanesa com a fons de la casa de la Farzana.

EL REI-SOL I L'ECLIPSI*

Quim Canals

Abans de representar l'obra que teniu a les mans, caldria que treballéssiu el procés lector. És molt important que els nois i les noies enfrontin el text amb unes mínimes garanties que l'entendran. Cal treballar el vocabulari que creieu difícil, les qüestions culturals que els quedin molt allunyades i fer algun debat sobre el contingut de l'obra. Us posem, com a exemple, els següents temes i preguntes per a un debat.

Coneixements previs i temes de debat

Astronomia

- Què és el sol? Quina funció fa el sol? Què passaria si s'apagués?
- Sabeu els noms d'alguns planetes?
- Què és un eclipsi?
- Quan es produeix un eclipsi de lluna? I un de sol?

La monarquia

- Què en sabeu, de les monarquies? Quines funcions tenen els reis?
- Sabeu el nom d'algun rei? I d'alguna reina?
- Com es fa per arribar a ser rei? I per ser reina?
- Quina forma política s'oposa a la monarquia? Intentem comparar i trobar coses positives i coses negatives de totes dues formes.

Sobre el títol

- Com deu ser el protagonista de l'obra si és un rei que es diu a ell mateix Rei-Sol?
- De què pot tractar una obra de teatre que tingui per títol *El Rei-Sol i l'eclipsi*?
- Quins personatges hi poden sortir, a més del Rei-Sol?
- Qui deuen ser aquests personatges: Clara, Pep Espurna, Marieta, Baldiri, Primfilat, Rínxol d'or, Figa Flor.

Després de llegir l'obra es verificarà si s'han complert les hipòtesis exposades pels alumnes.

Metàfores

Per tal que entenguin sobretot el final de l'obra convé que es treballi *Què és una metàfora?* Es pot fer un recull d'insults o mots despectius que apareixen a l'obra.

* *Ens entenem! Sis obres de teatre de petit format.* Vic: Eumo Editorial, 2008, p. 33-64.

Vocabulari

De cara a la bona comprensió del text aniria bé treballar, entre altres, aquests mots: *piulen, pessigolles, ampolla, espelma, llamp, vassall, brètol, xusma, perdularis, catifes, ximpls, espartenyas, tenir barra, pòtol, balances, aristòcrates, fangar, mofeta, anar a pastar fang*.

Exercicis de comprensió

Lectura de l'obra i comentaris per veure si les han enteses; sobretot cal entendre el significat de l'última escena, que és la que ens indica què ens vol dir l'autor.

Escenografia

En ser una obra simbòlica, es pot optar per una escenografia amb alguns elements que tinguin rellevància dins l'obra i dos únics decorats: dos trons (per al rei i per a la reina) i un fons completament blau per a l'escena final. És important, si es pot, jugar amb els efectes de llum.

Caracterització dels personatges

Els alumnes haurien d'entendre com és cadascun dels personatges i com es relaciona amb els altres. En podrien fer un retrat i una biografia hipotètica; això els ajudaria a apropar-se al personatge: On va néixer? Quins gustos té? Quina relació té amb els parents, els amics i/o les amigues? Quins *hobbies* té?...

A l'hora de representar s'ha de ridiculitzar molt cadascun dels personatges de l'aristocràcia.

Música

Es pot posar música del Renaixement o del Barroc per a alguns canvis d'escena i el tema «El matí» de l'obra *Peer Gynt*, d'Eduard Grieg.

Vestuari

Cadascun dels reis i/o reines pot vestir-se amb un símbol que els identifiqui: Rei de les puces vestit de negre; Rei dels ganduls, amb pijama i un coixí; Rei de la barra, amb una barra de pa sota el braç...

Els altres personatges van vestits d'acord amb l'ofici o el càrrec que tenen.

QUAN EL SOL ES PON*

Dolors Collell

Abans de representar l'obra que teniu a les mans, caldria que treballéssiu el procés lector. És molt important que els nois i les noies s'enfrontin amb el text amb unes mínimes garanties d'èxit en la comprensió. Cal treballar el vocabulari que creieu difícil, les qüestions culturals que els quedin molt allunyades i fer algun debat sobre el contingut que es trobaran dins l'obra. Us posem, com a exemple, alguns temes i preguntes per a un debat.

Coneixements previs i temes de debat

Aquesta és una obra ideal per encetar debats de temes que són molt presents en la societat i, sobretot, entre els joves: *ecologia, relació amb els pares, amor, anorèxia, explotació laboral, droga, assetjament, sida, estils de vida* (hippies). També es pot treballar la *diversitat dels individus*.

Vocabulari

De cara a la bona comprensió del text, aniria bé treballar, entre altres, aquests mots: *colla, estar sec, sou, pensar, cuca, fàstic, fava, ser una bleda, llangardaix, "halo" ("jalo"), lot prosceni, fots, clavar un bolet, nosa, angoixada, sermons, paio, pirat, no fer bona espina, atabalar, revolada*.

Després de la lectura silenciosa de l'obra cal comprovar que el contingut general s'hagi entès per tal de poder començar a fer la lectura expressiva amb l'entonació adient.

Exercicis de comprensió

Potser aniria bé preguntar als nois i a les noies què saben i què opinen dels temes abans esmentats. El sol fet de tenir un petit intercanvi d'opinions sobre aquests conceptes faria que poguessin entendre tota l'obra.

Si no sorgeix de manera natural, es pot fer alguna pregunta que els relacioni amb algun aspecte de l'obra.

Les dues poesies s'haurien de treballar a part, haurien de ser objecte d'estudi a part de la comprensió de l'obra, perquè la comprensió d'un poema sovint comporta un grau de dificultat més elevat.

Escenografia

El muntatge escenogràfic d'aquesta obra és força senzill: podria haver-hi un fons que pot representar un bosc i una tenda de campanya (n'hi ha que es munten molt fàcilment).

* *Ens entenem! Sis obres de teatre de petit format*. Vic: Eumo Editorial, 2008, p. 65-98.

Caracterització dels personatges

Després d'entendre el paper que juga cadascun dels personatges, sobretot dels principals, heu de buscar i pensar com són o deuen ser (al repartiment ja se'ns en dóna alguna característica) i fer-ne un retrat psicològic i, si pot ser, fer-ne una història hipotètica, que els ajudarà a apropar-se al seu personatge: On van néixer? Quins gustos tenen? Com es comporten generalment amb els pares i amb les mares? Quina relació tenen amb els amics i/o les amigues? Quins *hobbies* tenen?...

Música

Per a l'entrada dels personatges es podria sentir el «Boig per tu», de Sau, i de mica en mica anar baixant el volum perquè se senti com la canten els personatges.

Vestuari

La majoria dels personatges poden anar vestits de manera convencional per anar d'excursió: camises o bruses, pantalons texans o de pana i botes de muntanya o sabatilles esportives.

Alguns poden portar alguna peça que reforci la seva manera de ser, per exemple:

Anna, amb ulleres; Nil, amb una bufanda del Barça; Nit, en comptes de texans pot portar faldilles llargues i amples; Víctor, sempre amb un llibre a la mà...

MAG-NÍFIC*

Xavier Vernetta

Abans de representar l'obra que teniu a les mans, caldria que treballéssiu el procés lector. És molt important que els nois i les noies enfrontin el text amb unes mínimes garanties que l'entendran. Cal treballar el vocabulari que creieu difícil, les qüestions culturals que els quedin molt allunyades i fer algun debat sobre el contingut de l'obra. Us posem, com a exemple, alguns temes i preguntes per a un debat.

Coneixements previs i temes de debat

- Els enganys o estafes. En coneixeu? Quins? N'heu estat víctimes?
- És important ser ric? Els diners fan la felicitat?

Vocabulari

De cara a la bona comprensió del text aniria bé treballar, entre altres, aquests mots: *esbufegant, no m'emboliquis, atura, becaina, calés, dus, arreu, atrafegats, esverar-se, clauer, brossa*.

Exercicis de comprensió

- Què pretén, en Robert Fernandes? (*Fer-se ric ràpidament*)
- Com ho fa, per aconseguir-ho? (*Primer es guanya els clients venent bons «regals», després els «regals» són cada vegada menys valuosos i els ven al mateix preu que els anteriors*).
- Ho trobeu lícit?
- «Quan la guineu no les pot haver, diu que són verdes». Aquest és el final de la fable *La guineu i el raïm*, de Samaniego. A quin fragment de l'obra es podria aplicar aquesta dita? (*Al fragment on Fernandes és amb els pòtols*)
- Què enteneu del final de l'obra?

Caracterització dels personatges

Els alumnes haurien d'entendre com és cadascun dels personatges i com es relaciona amb els altres. En podrien fer un retrat psicològic i una biografia hipotètica; això els ajudaria a apropar-se al seu personatge: On va néixer? Quins gustos té? Com es comporta generalment amb el pare i amb la mare? Quina relació té amb els amics i/o les amigues? Quins hobbies té?...

* *Ens entenem! Sis obres de teatre de petit format*. Vic: Eumo Editorial, 2008, p. 99-119.

Vestuari

En Joel, la Mireia, en Toni, en Raxid i la Diana podrien anar vestits com els joves actualment. En Toni, sobretot, amb els pantalons baixos i mostrant els calçotets.

En Robert Fernandes, amb vestit i corbata.

La secretària, com una secretària de les d'abans: faldilla i sabates de taló alt. Podria anar molt pintada.

L'home i la dona avorrits podrien anar amb bata d'estar per casa, no gaire ben pentinats.

Els pòtols i en Fernandes de l'última escena haurien d'anar bruts i esparracats.

Escenografia

Els personatges de l'obra es mouen, si més no, per cinc espais diferents: la parada de l'autobús, l'autobús, el despatx d'en Fernandes, la sala de la parella avorrida, el carrer. El despatx, la botiga i el magatzem podrien tenir una mateixa escenografia.

Aquesta diversitat d'espais fa que el muntatge sigui una mica complicat i seria bo que, per simplificar-lo, aquests espais fossin simbòlics: aniria bé un fons neutre, que no volgués significar res en concret, i s'hi podria anar afegint algun element que significués l'indret a representar, unes cadires per a l'autobús, un sofà per a la sala, una taula per a la botiga i per a l'oficina...

SANDRA MILLER*

Anna Rodríguez Costa

Abans de representar l'obra que teniu a les mans, caldria que treballéssiu el procés lector. És molt important que els nois i les noies afrontin el text amb unes mínimes garanties que l'entendran. Cal treballar el vocabulari que creieu difícil, les qüestions culturals que els quedin molt allunyades i fer algun debat sobre el contingut de l'obra. Us posem, com a exemple, alguns temes i preguntes per a un debat.

Coneixements previs i temes de debat

Amistat, respecte per les religions, racisme:

- Què té de bo conèixer gent de cultures diferents a la vostra?

Vocabulari

De cara a la bona comprensió del text aniria bé treballar, entre altres, aquests mots i/o expressions: *És una fresca!*, *gelós*, *hom*, *àdhuc*, *quelcom*, *un xic*, *llur*, *puix que*, *cercar*, *atabalar*, *estona*, *conreu de vinyes*, *cava*, *estirar les cames*, *llevar*, *testimonis*, *romandre*, *emprar*, *ser una penjada*, *colla*, *epilèpsia*, *hereu*.

Després de la lectura silenciosa de l'obra, cal comprovar que el contingut general s'hagi entès per tal de poder començar a fer-ne la lectura expressiva amb l'entonació adient.

Exercicis de comprensió

- Aquesta obra de teatre en realitat són dues obres: podríeu distingir algun fragment de cada una i fer-ne una interpretació?
- Quins membres del grup creieu que apreciaven més la Sandra i quins menys? Justifiqueu la resposta.
- Feu hipòtesis sobre el lloc on pot haver anat a parar Sandra Miller.
- Hi ha algun tret d'humor en l'obra? Citeu-ne algun.
- El rebesavi d'en Pablo era Picasso. Què en sabeu, de Picasso?
- I de Poe, Manu Chao i AmaraL?
- Esteu d'acord amb el que diu la Lídia?: «...els joves no podem ignorar les desgràcies que passen al món. Hem de considerar la nostra actitud davant els problemes i prendre partit per les coses. Ens hem de plantejar què serà de nosaltres, o dels nostres fills amb el canvi climàtic, per exemple. Potser ens haurem d'acostumar a viure sense tants recursos. El progrés és molt bo, però... amb mesura.»

* *Ens entenem! Sis obres de teatre de petit format*. Vic: Eumo Editorial, 2008, p. 121-153.

Escenografia i disposició a l'escenari

Tal com suggereix l'autora de l'obra, l'escenografia ha de ser minimalista: set cadires al voltant de cadascuna de les dues taules; més endavant, s'hi afegiran dues cadires més. Els actors i les actrius poden seure quan són interrogats. En Jaume pot estar-se dret, a primer terme. En les escenes que representen els diferents indrets on eren els joves poden utilitzar-se, també com indica l'autora, fotos projectades en una pantalla. També es podria utilitzar el recurs de marcar els espais diferents il·luminant una part de l'escenari i deixant l'altra part a les fosques.

Caracterització dels personatges

Els alumnes haurien d'entendre com és cadascun del personatges i com es relaciona amb els altres. En podrien fer un retrat psicològic i una biografia hipotètica; això els ajudaria a apropar-se al seu personatge: On va néixer? Quins gustos té? Com es comporta generalment amb el pare i la mare? Quina relació té amb els amics i/o les amigues? Quins *hobbies* té?...

Música

Tant a l'inici com per marcar els moments de canvi de situació es pot posar música New Age. A l'escena 2, quan s'introdueix l'espai de l'interrogatori i al final de l'obra es pot posar música d'enjòlit, per exemple el tema inicial de *Twin Peaks*.

Vestuari

Els joves han d'anar vestits tal com van en l'actualitat; la Sara podria anar amb alguna roba que la identifiqués com a marroquina. El comissari amb americana i corbata.

HEM INVENTAT EL MOTOR D'AIGUA!*

Ricard Bonmatí i Guidonet

Abans de representar l'obra que teniu a les mans, caldria que treballéssiu el procés lector. És molt important que els nois i les noies enfrontin el text amb unes mínimes garanties d'èxit que l'entendran. Cal treballar el vocabulari que creieu difícil, les qüestions culturals que els quedin molt allunyades i fer algun debat sobre el contingut de l'obra. Us posem, com a exemple, alguns temes i preguntes per a un debat.

Coneixements previs i temes de debat

El canvi climàtic:

- Què és el canvi climàtic?
- En sabeu alguna de les causes?
- Què podríem fer per solucionar el problema?

Vocabulari

De cara a la bona comprensió del text aniria bé treballar, entre altres, aquests mots i expressions: *Badall, foll, sarau, oncles, llevaràs, sonàmbula, golfes, gresca, bajaranades, ensabonar, fer la gara-gara, el peix ha mossegat l'ham, escarrassar-m'hi, enrenou, damunt davall, desgavell, fer dissabte, escopinyes, marmitó, cercar-los, andròmines, clapar, capsigrany, qui vulgui peix, que es mulli el cul.*

Després de la lectura silenciosa de l'obra, cal comprovar que el contingut general s'hagi entès per tal de poder començar a fer-ne la lectura expressiva amb l'entonació adient.

Exercicis de comprensió

- És important l'invent que han fet la Rut, l'Anna i en Pau? Per què?
- Què passaria si els vehicles funcionessin amb aigua?
- Li interessa gaire a l'alcalde, l'invent?
- Per què vol que el despertin tan bon punt hagin aconseguit l'invent?
- La Rut diu: demà, que ja és avui. Què vol dir amb això?
- Com acaba, l'obra?
- Què creieu que vol dir el poema final?
- Què més es podria inventar per aturar el canvi climàtic o per reduir la contaminació?
- L'obra és una comèdia, té molts fragments d'humor i d'ironia: en podríeu dir alguns? (*¡Que ponc un ou, que faig un pet, que tinc un fill!, Si l'alcalde es fiqués sota les potes de la taula i ho veiés..., i per esmorzar, què menjarem?: pipes?...*)

* *Ens entenem! Sis obres de teatre de petit format.* Vic: Eumo Editorial, 2008, p. 155-182.

Jocs

Podríeu aprofitar que aquesta obra conté algun joc de paraules per fer jugar l'alumnat de manera semblant.

Fer frases amb dues o tres paraules que només es diferencien per alguna lletra o algun so: *Un fill foll a dins d'un full!*

Fer frases en què el canvi d'una lletra propiciï equívocs més o menys divertits: *Els papers són importants - els papes són importants.*

Buscar mots homònims: *ensabonar (posar sabó), ensabonar (elogiar en excés).*

Buscar mots que la gent diu malament (poden ser inventats): *comparativa per cooperativa, contrabandista per contratista...*

Caracterització dels personatges

Els alumnes haurien d'entendre com és cadascun dels personatges i com es relaciona amb els altres. En podrien fer una biografia hipotètica; això els ajudaria a apropar-s'hi: On va néixer? Quins gustos té? Com es comporta generalment amb el pare i amb la mare? Quina relació té amb els amics i/o les amigues? Quins hobbies té?...

Escenografia

Amb caixes de cartró regulars, una mica grosses (les de nevera van molt bé) i col·locades en columnes, es pot pintar, en una cara, el menjador de la casa i en una altra les golfes.

Quan representa el menjador, les caixes centrals podrien estar una mica separades per donar la sensació que és la porta que s'obre a les golfes.

A l'escena que representa les golfes hi hauria d'haver tot d'embalums: un bagul, penja-robes de peu, algunes cadires mal amuntegades...

Música

Quan entren la Marta i en Roger, així com quan pugen els germans a les golfes per buscar els papers amagats per la Gemma, es pot posar música de misteri. Us suggereixo «El palau del rei de la muntanya» de l'obra *Peer Gynt*, de Grieg.

Vestuari

Els germans poden portar vestits d'estar per casa. La Maria, en Pol, la Gemma i la Mercè, en pijama. Algun d'aquests personatges, potser la Gemma, podria portar una gorra de dormir d'aquelles llargues. L'alcalde podria anar vestit amb corbata i barret de copa.

En Roger i la Marta amb caretes (antifaços).